

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 829
van **LEO PIETERS**
datum: 2 juli 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

GRUP Demervallei en Laak tussen Diest en Werchter - Leefbaarheid landbouwbedrijven

Op 6 maart 2020 legde de Vlaamse Regering het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Demervallei en Laak tussen Diest en Werchter' in de gemeenten Aarschot, Begijnendijk, Diest, Rotselaar, Scherpenheuvel-Zichem en Tremelo voorlopig vast (https://grups.ruimtevlaanderen.be/NL/Diensten/GRUPS/GRUPS-Detail/rid/RUP_02000_212_00269_00001). Zonder er al te veel animo over te maken, loopt hierover een openbaar onderzoek tot 17 juli 2020.

Dit GRUP kadert in het geactualiseerde (overkoepelende) Sigmaplan, waarbij men Vlaanderen beter wil beschermen tegen overstromingen uit de Schelde en haar zijrivieren en waarbij men waardevolle riviernatuur nieuwe kansen wil geven. Doel van dit GRUP bestaat erin om de capaciteit voor waterberging in de Demer- en Laakvallei aanzienlijk te verbeteren, waarbij het recreatiepotentieel in dit gebied wordt versterkt en delen die door de geplande ingrepen te sterk vernatten een herbestemming zullen krijgen naar natuurgebied.

In dit GRUP wordt ernaar gestreefd om de bestaande landbouwactiviteiten zo veel mogelijk te vrijwaren. Deze vrijwaring zal echter niet overal mogelijk zijn, waardoor op bepaalde plaatsen in deze valleigebieden de landbouwgronden volledig zullen verdwijnen. In het GRUP knelt op dat punt net het schoentje voor landbouwers en eigenaars wier landbouwgronden door dit GRUP met verdwijning bedreigd zijn. Op andere plaatsen waar het Sigmaproject al is gerealiseerd, is men steeds overgegaan tot onteigening met billijke vergoedingen en flankerend beleid. In het GRUP Demervallei en Laak tussen Diest en Werchter wordt echter enkel in een planschadevergoeding voor de gebruikers en eigenaars voorzien met betrekking tot een aantal landbouwgronden die expliciet op kaart zijn aangeduid.

Deze kapitaalschade- en gebruikerscompensatie wordt echter niet automatisch toegekend aan de getroffen landbouwers en eigenaars, maar kan slechts binnen het jaar na de inwerkingtreding van het plan worden aangevraagd. Bovendien is de toekenning van deze compensatie aan zeer strikte voorwaarden onderworpen en krijgen eigenaars slechts ten hoogste 80% van de waardevermindering van hun grond vergoed. Eigenaars en landbouwers zijn bijgevolg deels overgeleverd aan de goodwill van de overheid om een compensatie te krijgen en hebben daardoor geen zekerheid dat hun landbouwbedrijf na de inwerkingtreding van het plan nog zal kunnen overleven. Landbouwbedrijven die nog maar pas een nieuwe omgevingsvergunning kregen en in die optiek zware investeringen hebben gedaan, staan daardoor bovendien met de rug tegen de muur.

1. Werd in het kader van dit GRUP nagegaan wat de impact is op de leefbaarheid en overlevingskansen van de landbouwbedrijven waarvan de landbouwgronden getroffen worden door dit GRUP en die in die optiek hun landbouwbestemming zullen verliezen?
2. Waarom werd voor de realisatie van dit GRUP niet geopteerd voor onteigening met billijke vergoeding van de landbouwgronden die hun landbouwbestemming verliezen, alsook voor de landbouwbedrijven die door het verlies aan landbouwgronden niet meer leefbaar zijn?
3. Welke initiatieven neemt de minister om de getroffen eigenaars en landbouwbedrijven te verwittigen en waar nodig te ondersteunen zodat zij tijdig en met kans op succes hun compensaties kunnen aanvragen?

ANTWOORD

op vraag nr. 829 van 2 juli 2020

van **LEO PIETERS**

De impact op de landbouwsector werd voorafgaandelijk bekeken in een landbouwimpactstudie (LIS). Deze studie werd opgemaakt in het kader van het Plan MER 'Herinrichting Demervallei', om op planniveau de alternatieven en scenario's te vergelijken qua impact op de landbouwsector en een voorkeursalternatief vast te leggen in de Vlaamse Regering (23 12 2016). De verschillende stappen werden onder andere opgevolgd in de thematische werkgroep Landbouw waarin ook actoren uit het middenveld zetelen (Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat,...). Om bij het GRUP een gedetailleerd beeld te hebben van de landbouwimpact op perceelsniveau, werd in 2018-2019 door de VLM een Landbouweffectenrapport (LER) opgemaakt. In deze studie worden de effecten op het niveau van de individuele bedrijven onderzocht. Hiervoor werden alle betrokken landbouwers bevestigd en werd gekeken naar de mogelijke opties om de effecten op deze bedrijven te minderen. De resultaten van het LER werden besproken in een thematische werkgroep Landbouw en na overleg ook verwerkt in voorliggend plan. De resultaten werden tevens voorgelegd aan de landbouwers (maart 2019).

De herinrichting van de Demervallei tussen Diest en Werchter gebeurt hoofdzakelijk in het kader van het Sigmaproject Demervallei. In de beslissing Vlaamse Regering van 23/12/2016 over het Sigmaproject Demervallei, wordt bewust gekozen om niet het volledige projectgebied te onteigenen. De maatschappelijke meerwaarde hiervan kon niet aangetoond worden, omdat de meeste valleigronden actueel reeds overstroomd en door de omvang van het projectgebied (2.800 ha). De grondverwervingen blijven beperkt tot (1) de strikt noodzakelijke projectgronden en (2) de percelen in landbouwgebruik, die bijkomend overstroomd. De landbouwpercelen die hieronder vallen, worden aangekocht via de Sigma Grondenbank. Hierbij wordt het flankerend beleid Sigma toegepast, met dezelfde billijke vergoedingen en flankerend beleid zoals in de andere Sigma-gebieden.

De bekendmaking van het voorlopig vastgestelde GRUP en het openbaar onderzoek is gebeurd zoals wettelijk vastgelegd. Door de strenge Corona-maatregelen tijdens het openbaar onderzoek, kon er geen infomarkt georganiseerd worden. Dit werd echter door mijn administratie van het departement Omgeving zo goed als mogelijk ondervangen door een ingesproken presentatie. In deze presentatie wordt op een toegankelijke manier uitgelegd wat het GRUP inhoudt en wat de gevolgen kunnen zijn. De presentatie is beschikbaar via de website van het departement, op dezelfde pagina waar ook de plannen, toelichtingsnota, verordenende voorschriften én het formulier voor het indienen van bezwaar te vinden zijn. Bijkomend werd een communicatie-expert ingeschakeld, waarnaar burgers en landbouwers rechtstreeks konden bellen. Vragen werden snel beantwoord, dispatched en begeleid. Uitzonderlijk heeft de Vlaamse Landmaatschappij ook alle landbouwers die in 2018-2019 bevestigd zijn geweest in kader van het LER nog geïnformeerd over het lopende openbaar onderzoek. Verdere samenwerking en overleg met lokale besturen en stakeholders (waaronder ook landbouwers) gebeurt nu hoofdzakelijk verder vanuit de realisatie van het Sigmaproject, dit ook afhankelijk van de concrete planning in de komende jaren.